

UCHWAŁA Nr 35 / 741 / 15
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 17 marca 2015 r.

w sprawie przyjęcia Tabeli wdrażania rekomendacji badania ewaluacyjnego.

Na podstawie art. 37 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. U. UE L347/320 z dnia 20 grudnia 2013 r.); art. 9 ust. 1 pkt 10 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2014 poz. 1146),

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się Tabelę wdrażania rekomendacji badania ewaluacyjnego *Ocena ex-ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020*.
2. Tabela wdrażania rekomendacji badania ewaluacyjnego *Ocena ex-ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020* stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Wojciech Buczak

Załącznik do Uchwały Nr 35/741/15
Zarządu Województwa Podkarpackiego
w Rzeszowie
z dnia 17 marca 2015 r.

**Tabela wdrażania rekomendacji badania ewaluacyjnego
Ocena ex-ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020**

Część A - rekomendacje operacyjne						
Lp.	Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: Stan wdrożenia	Termin realizacji
I. PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.3 (aktualnie PI 3c)						
Procent alokacji jaki w danym Priorytecie należy przeznaczyć na instrumenty finansowe						
1	Oparcie schematu finansowania na różnorodności źródeł daje przedsiębiorstwom większą elastyczność w procesie decyzyjnym związanym z realizacją inwestycji, jednocześnie tworząc efekt zachęty i racjonalizując ich decyzje inwestycyjne. (s. 76)	Przeznaczenie z ogólnej puli 197,2 mln euro na realizację priorytetu 3.3 następujących kwot na poszczególnych instrumentach finansowych: - 34,5 mln euro (17,4% alokacji) na pożyczkę standardową - 7,2 mln euro (3,7% alokacji) na preferencyjną pożyczkę innowacyjną - 10,0 mln euro (5,1% alokacji) na poręczenia - 145,5 mln euro (73,8% alokacji) na dotacje (s. 82)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020. W trakcie negocjacji RPO WP 2014-2020 z KE zmianie uległa alokacja na działania objęte przedmiotem badania tj. wsparcie inwestycyjne dla MŚP. Zamiast 199,5 mln euro na działania przewidziano kwotę 170 mln euro zachowując przy tym zbliżony do wskazanego stosunek instrumentów finansowych do dotacji (35% obecnie wobec 37% zgodnie z rekomendacją).	Rekomendacja wdrożenia w całości.	II kw. 2015
Warunki na jakich instrumenty finansowe powinny być oferowane (grupy docelowe, kwota pożyczki, zabezpieczenia, czas na jaki wsparcie jest udzielane etc.)						
2.	<u>Oprocentowanie/Maksymalna wysokość pożyczki:</u>	Wprowadzenie 3 progów kwotowych, od których	Instytucja Zarządzająca RPO	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego	Rekomendacja wdrożenia w części.	II kw. 2015

	Wyniki prowadzonych badań ewaluacyjnych wskazują na pojawiający się (zwłaszcza w odniesieniu do schematu dotacyjnego) efekt jawnej straty (ubieganie się o bezzwrotne finansowanie przedsiębiorstw, które posiadają możliwości innego sfinansowania wydatków inwestycyjnych, ograniczając tym samym dostęp do nich firmom, dla których byłaby jedynym możliwym źródłem finansowania) oraz na oportunistyczne zachowania przedsiębiorców związane z przeszacowywaniem rzeczywistych potrzeb inwestycyjnych, co powoduje zniekształcenia efektywności interwencji publicznej. (s. 78-79)	będzie uzależniona stopa oprocentowania pożyczek: - do 20 tys. zł (najniższa wartość oprocentowania na poziomie 2%) - od 20 tys. zł do 60 tys. zł (przeciętna wartość na poziomie 6%) - od 60 tys. zł do 120 tys. zł (wielkość oprocentowania zbliżona do rynkowej na poziomie 10%). Jednocześnie, w przypadku realizacji projektów innowacyjnych przy wykorzystaniu środków z pożyczki rekomendujemy obniżenie wysokości oprocentowania do wartości określającej warunki dla pożyczki z niższego przedziału kwotowego, np. dla pożyczek w kwocie 20 tys.-60 tys. zł zastosowanie niższej wartości oprocentowania (jak dla pożyczek do 20 tys. zł, tj. na poziomie 2%) itd. (s. 78-79)	WP 2014-2020	Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020. Planowane oprocentowanie powinno być preferencyjne wobec rynkowego.	Wybranie poziomu oprocentowania pożyczek powinno być indywidualną decyzją podmiotu zarządzającego instrumentem finansowym uzależnioną od wielu złożonych czynników, m.in. rodzaju inwestycji, czy typu beneficjenta ostatecznego. Instytucja Zarządzająca w dokumentach programowych wprowadzi zapis, że oprocentowanie w wdrażanych instrumentach finansowych powinno być preferencyjne wobec rynkowego.	II kw. 2015
3.	<u>Zabezpieczenia</u> Wielkość pożyczanej kwoty ma związek z ryzykiem pożyczkodawcy, które można ogólnie scharakteryzować wielkością możliwej do poniesienia straty i prawdopodobieństwem zajścia	Rekomendujemy uzależnienie liczby i rodzajów zabezpieczeń od wysokości udzielanej pożyczki. (s. 79-80)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja w części do wdrożenia.	Wybranie sposobu zabezpieczenia pożyczek powinno być indywidualną decyzją zarządzającego

	takiego zdarzenia. (s. 79-80)				instrumentem finansowym uzależnioną od wielu złożonych czynników, m.in. rodzaju inwestycji, typu beneficjenta ostatecznego, kondycji finansowej itp. Instytucja Zarządzająca określi warunki zabezpieczeń.	
4.	<u>Okres spłaty/karencja:</u> Jak pokazują wyniki ogólnopolskich badań, problemy z utrzymaniem płynności finansowej są jedną z bardziej istotnych bolączek firm sektora MŚP, zwłaszcza tych najmniejszych. (s.79)	Utrzymanie wydłużonego okresu spłaty pożyczek (do 60 miesięcy) i okresu poręczenia (do 72 miesięcy) oraz modyfikacja zasad karencji (wielokrotna w całym okresie kredytowania na wzór wakacji kredytowych stosowanych przez banki). W naszej propozycji pożyczkobiorcy powinni mieć możliwość skorzystania z 3-miesięcznej karencji w każdym 12-miesięcznym okresie spłaty pożyczki. (s. 79)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja do II kw. 2015	
Model wdrażania						
5.	W naszym przekonaniu dotychczas stosowany model wdrażania zwrotnych instrumentów finansowych oparty na regionalnych pośrednikach finansowych zasadniczo sprawdził się. (s. 87-89)	Utrzymanie modelu wdrażania z pewnymi modyfikacjami polegającymi na: - wyodrębnieniu z ogólnej puli środków na przeznaczonych projektów realizację na postaci wsparcia w pożyczki 25% na pożyczki adresowane do mikroprzedsiębiorców w	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie zapisów w regulaminach konkursów na wybór pośrednika finansowego zarządzającego funduszem pożyczkowym/poręczeniowym.	Rekomendacja odrzucona	-
				Ograniczenie kwoty pożyczek do 20 tys. zł byłoby nadmierną ingerencją w działalność pożyczkową danej instytucji finansowej. Ponadto przy ograniczeniu kwotowym do 20 tys. zł istnieje ryzyko, że będą to		

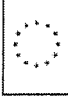
	kwocie nie przekraczającej 20 tys. zł, co w przybliżeniu odpowiada deklarowanej w badaniu CATI wysokości środków przeznaczonych na inwestycje w środki trwałe; - wprowadzeniu do umów z pośrednikami finansowymi udzielającymi pożyczek i poręczeń zapisu o osiągnięciu przez nich wskaźnika 25% liczby pożyczek/poręczeń zawartych z firmami mikro i małymi mającymi swoją siedzibę we wsiach i miastach o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 20 tys. (s. 87-89)			wyłącznie pożyczki o charakterze obrotowym a nie inwestycyjnym.	
II. PRIORYTETY INWESTYCYJNE 4.1 i 4.3 (aktualnie PI 4a i PI 4c)					
Warunki na jakich instrumenty finansowe powinny być oferowane (grupy docelowe, kwota pożyczki, zabezpieczenia, czas na jaki wsparcie jest udzielane etc.)					
1.	<u>Maksymalna wartość pożyczki:</u> Maksymalna wartość pożyczki w przypadku działania 4.1 powinna wynieść co najmniej 20 mln zł, a w przypadku działania 4.3 maksymalna wartość pożyczki powinna wynieść co najmniej 2 mln zł. (s.97, s. 99)	Rekomendujemy, aby maksymalna wartość pożyczki w przypadku 4.1 wyniosła 20 mln zł, a w przypadku działania 4.3 2 mln zł. (s. 97, s. 99)	Instytucja Zarządzająca RPO WRP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów w regulaminach naboru.	Rekomendacja odrzucona MiR wskazało, że ta forma udzielania wsparcia jest niewłaściwa dla instrumentów o takim rzędzie wielkości, szczególnie, że sugerowane oprocentowanie ma oscylować na poziomie 2%. Wsparcie w formie pomocy de minimis jest tylko jednym z możliwych do zastosowania

					rozwiązań, w związku z czym zawarta w analizie rekomendacja stosowania tego instrumentu (jako jedynego) powinna zostać poparta dodatkową analizą, uwzględniającą również pozostałe formy pomocy wynikające ze znajdującego w tym zakresie zastosowania unijnego prawa pomocy publicznej.	Przed przeprawdzeniem naboró w.
2.	<u>Zabezpieczenie:</u> W przypadku działania 4.1 podstawowym zabezpieczeniem może być weksel <i>in blanco</i> wraz z deklaracją wekslową. W przypadku natomiast 4.3 zabezpieczeniem może być hipoteka ustanowiona na nieruchomości czy weksel własny „in blanco” wraz z deklaracją wekslową. (s. 98-99)	Rekomendujemy zarówno w przypadku priorytetu 4.1 jak i 4.3 zabezpieczenia w formie weksla <i>in blanco</i> wraz z deklaracją wekslową. (s. 98-99)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie ewentualnych zapisów w regulaminach naboru.	Rekomendacja w części do wdrożenia (warunkowo) Stosowanie weksla <i>in blanco</i> jako podstawowej formy zabezpieczenia pożyczek udzielanych w ramach PI 4a (wcześniej PI 4.1), szczególnie że maksymalna ich wartość wynosić ma 20 mln zł będzie poddane szczegółowej weryfikacji przez IZ.	-
3.	<u>Okres spłaty/karencji:</u> Zarówno w przypadku priorytetu 4.1 jak i 4.3 można przyjąć, że okres spłaty pożyczki może wynosić od 10 lat. Okres karencji mógłby z kolei wynosić 12 miesięcy. (s.98-99)	Rekomendujemy przyjęcie 10 letniego okresu spłaty 12 pożyczki oraz okresu miesięcznego karencji. (s.98-99)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie ewentualnych zapisów w regulaminach naboru.	Rekomendacja odrzucona W opinii Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO wyniki przeprowadzonych badań nie dają wystarczających podstaw do proponowania rekomendacji wskazanych	

					w raporcie.	
4.	Do najważniejszych ryzyk związanych z zastosowaniem instrumentów zwrotnych w odniesieniu do priorytetów 4.1 oraz 4.3 zaliczyć można: brak zainteresowania potencjalnych beneficjentów ofertą oferowaną przez RPO ponieważ korzystają oni ze wsparcia oferowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie oraz Banku Ochrony Środowiska warunków otrzymania wsparcia (oprocentowanie, karencja w spłacie, okres spłaty). (s. 108)	Rekomendujemy stosowanie konkurencyjnych w stosunku do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie oraz Banku Ochrony Środowiska warunków otrzymania wsparcia (oprocentowanie, karencja w spłacie, okres spłaty). (s. 108)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie ewentualnych zapisów w regulaminach naboru.	Rekomendacja odrzucona W opinii Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO wyniki przeprowadzonych badań nie dają wystarczających podstaw do proponowania rekomendacji wskazanych w raporcie.	-
Model wdrażania						
5.	Interwencja w ramach PI 4.1 lub 4.3 powinna być realizowana we współpracy instytucji zarządzającej bezpośrednio z pośrednikami finansowym. W badaniach ewaluacyjnych możliwość pełnienia takiej roli przypisuje się różnym podmiotom, takim jak np. banki	Rekomendujemy oparcie modelu wdrażania na współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie. (s. 109-111)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO. Nawiazanie współpracy z WFOŚiGW.	Rekomendacja odrzucona Zaproponowany model wdrażania nie wynika z przeprowadzonej analizy możliwości do zastosowania rozwiązań wskazanych w art. 38 rozporządzenia ogólnego.	-

komercyjne czy fundusze pożyczkowe i doręczenia. (s. 109-111)				Brak jest argumentów potwierdzających zasadność oraz wartość dodaną rekomendowanej opcji wdrożeniowej.
III. PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.7 i 8.9 (aktualnie PI 8iii i PI 8v)				
Model wdrażania				
1. Na podstawie doświadczeń wdrażania Działania 6.2 PO KL (s. 127)	Na podstawie doświadczeń dotację na utworzenie kapitału pożyczkowego. Na podstawie złożonego wniosku zobowiązywaliby się do udzielenia określonej liczby i wartości wsparcia w określonym czasie. W przypadku subsydiowania odsetek -umowa powinna przewidywać opłacanie raty odsetkowej kredytu po zapłaceniu przez odbiorcę ostatecznego raty kapitałowej. (s. 127)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014-2020	Rekomendacja odrzucona Zgodnie z informacjami otrzymanymi z MiR dopuszczalne jest jedynie udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej a nie na spłatę części odsetkowej posiadanego kredytu.
IV. PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.2 (aktualnie PI 9b)				
Warunki na jakich instrumenty finansowe powinny być oferowane (grupy docelowe, kwota pożyczki, zabezpieczenia, czas na jaki wsparcie jest udzielane etc.)				
1. Analiza ocen przedstawicieli FROM oraz ostatecznych odbiorców wsparcia wskazuje, że dotychczasowy model jest efektywny w redystrybucji środków. (s. 148-149)	Zastosowanie modelu wdrażania analogicznego do inicjatywy JESSICA z drobnymi modyfikacjami przedstawionymi powyżej. (s. 148-149)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Sformułowanie odpowiednich zapisów w dokumentacji przetargowej w procedurze wyboru pośrednika finansowego zarządzającego funduszem pożyczkowym	Rekomendacja odrzucona Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory

				realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na: • poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów
--	--	--	--	---

					finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość
--	--	--	--	--	---

					finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełnianie komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słusznym wspieraniem, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efekt społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze
--	--	--	--	--	---

					powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	
2.	Analiza relacji kwoty związanej z obsługą zadłużenia do dochodów uprawnia do wniosku, że samorządy mają jeszcze możliwość obsługi dodatkowego zadłużenia. Podobnie w przypadku wysokości zadłużenia, większość samorządów ma jeszcze duże rezerwy w zakresie zaciągania kredytów. Jak wynika z wywiadów z ostatecznymi	Należy wprowadzić fundusz pożyczkowy z limitowanym oprocentowaniem, maksymalnie 7%, przy założeniu zmniejszenia oprocentowania w zależności od jakości komponentu społecznego. Promocja IF powinna uwzględniać informowanie o korzyściach wynikających z	Instytucja Zarządzająca RPO WVP 2014-2020	Sformułowanie zapisów w dokumentacji przetargowej w procedurze wyboru pośrednika finansowego zarządzającego funduszem pożyczkowym	Rekomendacja odrzucona	Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż

odbiorcami województw Inicjatywę preferencyjne dla zwrotnych finansowych były dotychczas tak niskie, że nie wpłynęłoby znacząco na zbliżenie się do 15% granicy relacji kosztów obsługi zadłużenia do dochodów ogółem. (s. 133-136)	z wsparcia wdrażających JESSICA – instrumentów oprocentowania niskiego horyzontu pożyczek oraz oprocentowania. (s. 148-149)		Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na: • poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej
--	---	--	--

					palety finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze
--	--	--	--	--	---

				względ na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słusznie wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efekt społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie.
--	--	--	--	--

					Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	
3.	Brakuje zidentyfikowanych projektów o potencjale dochodowym. Doświadczenia regionów wdrażających JESSICA wskazują, że większość projektów zidentyfikowana jest dopiero po uruchomieniu naborów. (s. 136, s. 140)	Przeprowadzenie wstępnej identyfikacji projektów na etapie wykonalności. Terenowa akcja promocyjno-informacyjna pośrednika finansowego oraz premia za sukces. (s. 140)	Instytucja Zarządzająca RPO Wp 2014-2020	1) Uwzględnienie w Studium wykonalności wdrożenia IF w województwie wyników wstępnej identyfikacji projektów, 2) Sformułowanie odpowiednich zapisów w dokumentacji przetargowej w procedurze wyboru pośrednika finansowego zarządzającego funduszem	Rekomendacja odrzucona Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach	-

			pożyczkowym	Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na: • poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś
--	--	--	-------------	---

					wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu
--	--	--	--	--	---

				mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słusznym wspieraniem, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efekt społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma
--	--	--	--	---

					kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.
					Rekomendacja odrzucona
					IV kw. 2015r. - przed przeprawieniem wadze
					Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach
					naboró w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w
					w

partnerów merytorycznych, gdzie można było „u źródła” zapytać o szczegóły procedury kredytowej. Pożyczkobiorcom odpowiadał też tryb naboru i negocjacji podczas przyjmowania wniosków o pożyczki. (s. 139-140)				Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na: • poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś
---	--	--	--	---

					wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu
--	--	--	--	--	---

					mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym wdrażanie Inicjatywy były problemy ze służnie wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma
--	--	--	--	--	---

					kluczowe znaczenie. Dłatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.
--	--	--	--	--	--

Część B - rekomendacje kluczowe

Lp.	Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: Stan wdrożenia	Termin realizacji
I. PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.2 (aktualnie PI 1b)						
Rozstrzygnięcie w zakresie możliwości zastosowania w danym Priorytecie Inwestycyjnym instrumentów finansowych						
1.	Projekty z zakresu działalności B+R oraz działalności wdrożeniowej są projektami o wysokim poziomie ryzyka Sklonność potencjalnych beneficjentów do korzystania z instrumentów finansowych przy realizacji tego rodzaju projektów jest niewielka Nie ma praktycznie żadnych krajowych doświadczeń związanych ze wspieraniem działalności B+R/wdrożeń wyników prac B+R instrumentami pożyczkowymi (z uwagi na zapisy Umowy Partnerstwa zastosowanie na poziomie regionalnym instrumentów kapitałowych i gwarancyjnych jest niemożliwe) W Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój planuje się wsparcie projektów B+R oraz wdrożeń prac B+R między innymi instrumentami dotacyjnymi (s. 64-67)	W Priorytecie inwestycyjnym 1.2 powinny być zastosowane wyłącznie instrumenty dotacyjne. (s. 64-67)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Utrzymanie obecnych zapisów Programu.	Rekomendacja wdrożona w całości.	I kw. 2015 r.

II. PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.3 (aktualnie PI 3c)

Rozstrzygnięcie w zakresie możliwości zastosowania w danym Priorycie Inwestycyjnym instrumentów finansowych

	Przeprowadzona analiza zwrotna finansowa instrumentów, które dobrze adresują problem luki finansowej dotykającej przedsiębiorstwa mikro i małe. Forma zwrotna rodzi też mniejsze – w porównaniu z dotacją – ryzyko powodowania zniekształceń rynkowych, co wynika z faktu, iż przedsiębiorstwo korzystające z pożyczki otrzymuje ją na warunkach zbliżonych do rynkowych. Ponadto, otrzymane wsparcie motywuje firmę do bardziej efektywnego gospodarowania otrzymanymi środkami. (s. 75)	Utrzymanie zapisów IF w PI 3.3 dotyczących wykorzystania zwrotnych instrumentów finansowych. (s. 75)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO.	Rekomendacja wdrożona.	I kw. 2015
1.						

Typy projektów, w których w danym Priorycie Inwestycyjnym należy zastosować instrumenty finansowe

	Sektor małych i średnich przedsiębiorstw, do których w głównej mierze adresowane jest wsparcie jest silnie heterogeniczny, a firmy go tworzące (mikro, małe i średnie) mają różnicowane cele i potrzeby inwestycyjne. (s. 73-74)	Wyodrębnienie czterech kategorii instrumentów finansowych, które powinny zostać zastosowane dla realizacji różnych typów projektów: - pożyczki standardowej (dla projektów ukierunkowanych ogólnie na wsparcie rozwoju przedsiębiorstwa z pewnymi preferencjami dla mikro i małych firm w celu	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie zapisów do RPO. Dodatkowo niezbędne jest wypracowanie właściwych kryteriów podmiotowych, kiedy powinna zostać udzielona pożyczka, kiedy poręczenie a kiedy dotacja na realizację projektu.	Rekomendacja wdrożenia w części. Rekomendacja wdrożenia w trakcie opracowywania dokumentacji Programu	II kw. 2015 r.
2.						

[illegible]

	najważniejszym dla przedsiębiorcy z sektora MSP czynnikiem przesądającym o wyborze konkretnej formy finansowania. (s. 32)	przedsiębiorcy. (s. 78-82)		funduszem pozyczkowym/poręczeniowym.	
5.	System zaliczkowy Jak pokazują dane GUS, odsetek udziału liczby przedsiębiorstw z Podkarpacia wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw kształtuje się na niższym poziomie niż dla firm ogólnopolskich, co może sugerować ograniczone możliwości akumulowania nadwyżki finansowej służącej finansowaniu działań prorozwojowych. (s.68-69)	Rozważenie możliwości wdrożenia systemu zaliczkowego dla schematu dotacyjnego w miejscu systemu refundacyjnego. (s. 69)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do dokumentów realizacyjnych RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona -
III. PRIORYTETY INWESTYCYJNE 4.1 i 4.3 (aktualnie PI 4a i PI 4c)					
Rozstrzygnięcie w zakresie możliwości zastosowania w danym Priorycie Inwestycyjnym instrumentów finansowych					
1.	Projekty z zakresu odnawialnych źródeł energii oraz wspierania efektywności energetycznej są projektami dochodowymi. Podmioty realizujące projekty w formach zwrotnych mają możliwość spłaty rat pożyczki ze środków finansowych z wygenerowanych z oszczędności w zużyciu energii cieplnej lub elektrycznej. (s. 93-94)	W priorycie inwestycyjnym 4.1 oraz 4.3 powinny być stosowane zarówno instrumenty zwrotne jak i instrumenty dotacyjne. W ramach instrumentów zwrotnych rekomendujemy udzielanie preferencyjnie oprocentowanych pożyczek. (s. 93-94)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona (warunkowo) Instytucja Zarządzająca w ramach planowanej w 2015 r. aktualizacji ewaluacji ex-ante instrumentów finansowych dla RPO WP 2014-2020 dokona przeglądu wniosków i rekomendacji w zakresie PI 4a oraz PI 4c.

Typy projektów, w których w danym Priorytecie Inwestycyjnym należy zastosować instrumenty finansowe

2.	Zaplanowane do dofinansowania projekty w ramach priorytetu 4.1 oraz 4.3 są projektami rentownymi. (s. 93-94)	Rekomendujemy, aby wsparcie w postaci instrumentów finansowych było dostępne w ramach wszystkich przewidzianych do dofinansowania typów projektów. (s. 93-94)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona (warunkowo) Instytucja Zarządzająca w ramach planowanej w 2015 r. aktualizacji ewaluacji ex- ante instrumentów finansowych dla RPO WP 2014-2020 dokona przeglądu wniosków i rekomendacji w zakresie PI 4a oraz PI 4c.	-
----	---	---	--	--	---	---

Procent alokacji jaki w danym Priorytecie należy przeznaczyć na instrumenty finansowe

3.	W odniesieniu do priorytetu 4.1 założono wykorzystanie oprócz finansowania bezzwrotnego także instrumentów finansowych. Takie założenie jak pokazała przeprowadzona analiza należy uznać za prawidłowe. Typy przewidzianych do dofinansowania projektów uzasadniają bowiem finansowanie ich za pomocą instrumentów zwrotnych, a dokładniej za pomocą preferencyjnych pożyczek. W odniesieniu do priorytetu 4.3 założono wykorzystanie tylko bezzwrotnych form finansowania. Po przeprowadzeniu analizy dotyczącej możliwości finansowania projektów z zakresu efektywności energetycznej w formach	W ramach PI 4.1 50% przewidzianej na ten alokacji priorytet rekomendujemy przeznaczyć na udzielanie w formach bezzwrotnych, a 50% w formie instrumentów finansowych. Wsparcie będzie przeznaczone na wytworzenie energii ze źródeł odnawialnych. Otrzymaniem wsparcia będą w głównej mierze zainteresowani przedsiębiorcy. W ramach PI 4.3 40% przewidzianej alokacji rekomendujemy przeznaczyć na finansowanie w formie instrumentów finansowych,	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona (warunkowo) Instytucja Zarządzająca w ramach planowanej w 2015 r. aktualizacji ewaluacji ex- ante instrumentów finansowych dla RPO WP 2014-2020 dokona przeglądu wniosków i rekomendacji w zakresie PI 4a oraz PI 4c.	-
----	--	---	--	--	---	---

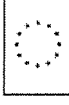
	zwrotnych należy założyć, że w odniesieniu do planowanych do dofinansowania projektów zasadne jest finansowanie ich za pomocą pożyczek. (s. 96-97)	a 60% na finansowanie w formach bezzwrotnych. (s. 96-97)			
--	--	--	--	--	--

Warunki na jakich instrumenty finansowe powinny być oferowane (grupy docelowe, kwota pożyczki, zabezpieczenia, czas na jaki wsparcie jest udzielane)

4.	<u>Grupa docelowa:</u> W 4.1 wsparcie w formie instrumentów finansowych powinno być udzielane przedsiębiorcom, w przypadku 4.3 spółdzielni i wspólnotą mieszkaniowym (z wyjątkiem realizujących projekty np. w budynkach znajdujących się w zabytkowych częściach miasta, w budynkach konserwatorską) oraz podmiotom prowadzącym działalność leczniczą. (s.94-95)	Wsparcie w formie instrumentów finansowych powinno być udzielane przedsiębiorcom w przypadku 4.1, a w przypadku 4.3 spółdzielni i wspólnotą mieszkaniowym (z wyjątkiem realizujących projekty np. w budynkach znajdujących się w zabytkowych częściach miasta, w budynkach objętych ochroną konserwatorską) oraz podmiotom prowadzącym działalność leczniczą. (s.94-95)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona (warunkowo) Instytucja Zarządzająca w ramach planowanej w 2015 r. aktualizacji ewaluacji instrumentów finansowych dla RPO WP 2014-2020 dokona przeglądu wniosków i rekomendacji w zakresie PI 4a oraz PI 4c.	-
5.	<u>Oprocentowanie:</u> W przypadku priorytetu 4.1 oprocentowanie mogłoby być na analogicznym poziomie jak stosuje Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wynosi ono min. 2% i uzależnione jest od rodzaju beneficjenta, któremu udzielane jest wsparcie. Oprocentowanie pożyczek na projekty w ramach Priorytetu 4.3	Rekomendujemy w przypadku priorytetu 4.1 przyjęcie oprocentowania na poziomie między 2% a 4%. W przypadku 4.3 oprocentowanie powinno wynosić 2%. (s. 97-99)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie ewentualnych zapisów w regulaminach naboru.	Rekomendacja odrzucona (warunkowo) Instytucja Zarządzająca w ramach planowanej w 2015 r. aktualizacji ewaluacji instrumentów finansowych dla RPO WP 2014-2020 dokona przeglądu wniosków i rekomendacji w zakresie PI 4a oraz PI	-

	powinno wynosić 2%. (s. 97-99)				4c.	
IV. PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.5 (aktualnie PI 6e)						
Rozstrzygnięcie w zakresie możliwości zastosowania w danym Prioryecie Inwestycyjnym instrumentów finansowych						
1.	Województwo podkarpackie jest jednym z najmniej zanieczyszczonych regionów pod względem zanieczyszczeń powietrza, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poszczególnych stref badania jakości powietrza. Jedynie 20,25% przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw ponosi opłaty z tytułu zanieczyszczania środowiska (ekstrapolując wyniki na populację MSP w sekcji D i E PKD problem może dotyczyć 85 przedsiębiorstw). Natężenie zjawiska jest więc znikome, a potencjał sfinansowania kosztów ewentualnej pożyczki z oszczędności wynikających z redukcji opłat w wyniku dokonania tych inwestycji jest minimalny. (s.112-114)	Odstąpienie od zastosowania instrumentów finansowych w PI 6.5. (s.112-114)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona Rekomendacja nieaktualna – Priorytet inwestycyjny 6e (wcześniej PI 6.5) został przeniesiony na poziom krajowy do PO IiŚ (poza kotłami węglowymi, które realizowane są w ramach PI 6e w OP 3.	-
V. PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.7 i 8.9 (aktualnie PI 8iii i PI 8V)						
Rozstrzygnięcie w zakresie możliwości zastosowania w danym Prioryecie Inwestycyjnym instrumentów finansowych						

1.	Zastosowanie instrumentów zwrotnych w priorytetach inwestycyjnych 8.7 i 8.9 jest uzasadnione niesprawnością rynku i potrzebami deklarowanymi przez osoby pragnące rozpocząć działalność gospodarczą. (s. 117-119)	Utworzenie pożyczkowego oferującego pożyczki dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Fundusz powinien zarówno obsługiwać ostatecznych odbiorców wsparcia PI 8.7 i PI 8.9 (119-121)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja w części wdrożona. W RPO WP 2014-2020 wprowadzono stosowne zapisy w typach projektów w PI 8iii. W związku z linią demarkacyjną w RPO WP gdzie w PI 8iii mogą być objęte wsparciem wyłącznie osoby powyżej 29 roku życia (osoby do 30 roku życia są grupą docelową w PO WER). W ramach PI 8v wsparcie w postaci instrumentów zwrotnych zostało usunięte. W ramach PI 8v nie będzie realizowane wsparcie outplacementowe dla przedsiębiorców w ramach, którego miały być wykorzystane instrumenty finansowe.	I kw. 2015r.
Typy projektów, w których w danym Priorycie Inwestycyjnym należy zastosować instrumenty finansowej						
2.	Wsparcie zwrotne beneficjentów PI 8.7 i 8.9 powinno być, przyznawane na warunkach preferencyjnych, bowiem nie są oni w stanie skorzystać z oferty rynkowej. Skuteczność wsparcia finansowego zwiększa pakietyzacja wsparcia finansowego ze szkoleniami i doradztwem. Premia za sukces zwiększy efekt zachęty. (s. 32-35, s. 117-119)	-wsparcie zwrotne przyznawane na warunkach preferencyjnych dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej -wsparcie doradczo - szkoleniowe dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej oraz osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja w części wdrożona. W RPO WP 2014-2020 wprowadzono stosowne zapisy w typach projektów w PI 8iii. Zgodnie z informacjami otrzymanymi z MiR wykluczone jest wsparcie w postaci bezzwrotnych dotacji na spłatę pożyczki do 20% wartości pożyczki	I kw. 2015r.

	projektów realizowanych niniejszym priorytecie, w początkowym okresie działalności uwzględniające indywidualne potrzeby uczestników -wsparcie w postaci bezzwrotnych dotacji na spłatę pożyczki do 20% wartości pożyczki (s. 122-123)			tak, więc ta część rekomendacji nie może zostać wdrożona. W ramach PI 8v wsparcie w postaci instrumentów zwrotnych zostało usunięte. W ramach PI 8v nie będzie realizowane wsparcie outplacementowe dla przedsiębiorców w ramach, którego miały być wykorzystane instrumenty finansowe.	I kw. 2015r.
Luka finansowa została oszacowana na ok. 13 mln zł rocznie plus koszty zarządzania. Utworzenie funduszu pożyczkowego z premią za sukces wymaga dodatkowej alokacji na koszty premii. (s. 32- 35)	Proponowana alokacja to 144 mln zł. Alokacja stanowi 26% alokacji na PI 8.7 i 8.9. (s. 126-127)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014- 2020.	Rekomendacja w części do wdrożenia. Alokacja, jaka została oszacowana w ramach RPO na instrumenty zwrotne wynosi 5 730 000 euro i wynika z ograniczenia środków na PI 8iii wprowadzonego w trakcie negocjacji RPO z KE. W ramach PI 8v wsparcie w postaci instrumentów zwrotnych zostało usunięte. W ramach PI 8v nie będzie realizowane wsparcie outplacementowe dla przedsiębiorców w ramach, którego miały być wykorzystane instrumenty finansowe.	

Warunki na jakich instrumenty finansowe powinny być oferowane (grupy docelowe, kwota pożyczki, zabezpieczenia, czas na jaki wsparcie jest udzielane etc.)

4.	<u>Grupa docelowa:</u> Grupą docelową pożyczek w sposób naturalny będą osoby fizyczne należące do grup silniejszych ekonomicznie, dysponujące możliwością zabezpieczenia pożyczki i dysponujące pomysłem biznesowym rokującym spłatę pożyczek. Z pożyczek zapewne nie będą korzystali przedstawiciele grup defaworyzowanych na rynku pracy, do których adresowane instrumenty dotacyjne. (s. 121)	Nie postulujemy ograniczania dostępu do tego instrumentu dla żadnej z grup docelowych objętych PI 8.7 i 8.9. Wystarczające jest, aby demarkacja dotyczyła instrumentów dotacyjnych. (s. 121)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja w części wdrożona. W RPO WP 2014-2020 wprowadzono stosowne zapisy w typach projektów w PI 8iii, wskazano, do jakich grup docelowych skierowane będzie wsparcie bezzwrotne. Fakt stwierdzenia częściowego wdrożenia rekomendacji wynika wyłączenie z demarkacji dotyczącej grupy docelowej RPO/POWER W związku z linią demarkacyjną RPO WP i PO WER w PI 8iii mogą być objęte wsparciem wyłącznie osoby powyżej 29 roku życia (osoby do 30 roku życia są grupą docelową w PO WER).	I kw. 2015r.
5.	<u>Oprocentowanie:</u> Niski próg oprocentowania może zwiększać jednak efekt jałowej straty. Różnicowanie oprocentowania w zależności od wielkości pożyczki wymusza racjonalizację (nie przeszacowywanie) potrzeb inwestycyjnych. (s. 122)	Rekomendujemy zmienne oprocentowanie pożyczek: od 0,7% dla małych kwot pożyczek do 7% dla kwot zbliżonych do maksymalnej. (s. 122)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020; Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	Wprowadzenie zapisów w wytycznych dotyczących realizacji projektów inżynierii finansowej lub dokumentów na poziomie regionalnym.	Rekomendacja w części do wdrożenia. MIIR ma opracować wytyczne dotyczące projektów inżynierii finansowej. Jeżeli przedmiotowe zapisy nie będą zawarte w wytycznych i jednocześnie nie będą z nimi sprzeczne należy je wprowadzić na	IV kw. 2015r.

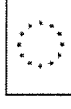
					etapie dokumentacji konkursowej/wytocznych regionalnych. W ramach PI 8v wsparcie w postaci instrumentów zwrotnych zostało usunięte. W ramach PI 8v nie będzie realizowane wsparcie outplacementowe dla przedsiębiorców w ramach, którego miały być wykorzystane instrumenty finansowe.	
6.	Doradztwo i szkolenia: Wyniki badań wskazują, że doradztwo i szkolenia zwiększają efektywność i skuteczność wsparcia finansowego. (s. 121)	W pakiecie z pożyczką należy zaoferować wsparcie doradcze i szkoleniowe obejmujące zarówno stronę formalną prowadzenia działalności gospodarczej, prowadzenia dokumentacji księgowej i rozliczania działalności, konsultacje natury prawnej a także wsparcie doradcy biznesowego, pozwalające na stworzenie bardziej realnych planów rozwoju (s. 121)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja wdrożona w całości. W RPO WP 2014-2020 wprowadzono odpowiednie zapisy w typach projektów w PI 8iii.	I kw. 2015r.
7.	Max wartość pożyczki: Z badań wynika, że w 90% przypadków zapotrzebowanie na finansowanie zwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie przekraczało 60 tys. zł (s. 122)	Rekomendujemy ustalenie max wartości pożyczki na poziomie 60 tys. zł (s. 122)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020; Instytucja Pośrednicząca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do dokumentów realizacyjnych RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja wdrożenia w całości do	II kw. 2015r.
8.	Zabezpieczenie: Wielkość pożyczanej kwoty ma	Rekomendujemy uzależnienie liczby i	Instytucja Zarządzająca RPO	Wprowadzenie zapisów w wytocznych	Rekomendacja w części do wdrożenia.	IV kw. 2015r.

	związek z ryzykiem pożyczkodawcy, które można ogólnie scharakteryzować wielkością możliwej do poniesienia straty i prawdopodobieństwem zajścia takiego zdarzenia. (s. 122)	rodzajów zabezpieczeń od wysokości udzielenia pożyczki. (s. 122)	WP 2014-2020; Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	realizacji projektów inżynierii finansowej lub dokumentów na poziomie regionalnym.	MiR ma opracować wytyczne dotyczące realizacji projektów inżynierii finansowej. Jeżeli przedmiotowe zapisy nie będą zawarte w wytycznych i jednocześnie nie będą z nimi sprzeczne należy je wprowadzić na etapie dokumentacji konkursowej/wytycznych regionalnych.	
9.	Okres spłaty/ karencja: Długi okres spłat i karencja spłat sprzyja trwałości wspieranych biznesów, z których wiele charakteryzuje się niską rentownością. Nadmierne wydłużenie okresu karencji zwiększa obciążenia w okresie spłaty. (s. 122-123)	Rekomendujemy ustanowienie okresu spłaty na 60 miesięcy a karencji na 12 miesięcy. (s. 122-123)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020; Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	Wprowadzenie zapisów w wytycznych dotyczących realizacji projektów inżynierii finansowej lub dokumentów na poziomie regionalnym.	Rekomendacja w części do wdrożenia. MiR ma opracować wytyczne dotyczące realizacji projektów inżynierii finansowej. Jeżeli przedmiotowe zapisy nie będą zawarte w wytycznych i jednocześnie nie będą z nimi sprzeczne należy je wprowadzić na etapie dokumentacji konkursowej/wytycznych regionalnych.	IV kw. 2015r.
10	Premia za sukces: W przypadku pożyczek na rozpozycie działalności gospodarczej można rozważyć wdrożenie instrumentu łączącego hybrydowego pożyczkę z preferencyjną pożyczką z „premią za sukces. Takim premiovany „sukcesem”	Rekomendujemy ustanowienie premii za sukces w postaci dotacji (w praktyce, umorzenia części pożyczki) za utworzenie i utrzymanie przez 12 mies. miejsca pracy (s. 123)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona Zgodnie z informacjami otrzymanymi z MiR wykluczone jest wsparcie w postaci umorzenia części pożyczki.	-

	mogłoby być utworzenie i utrzymanie dodatkowego miejsca pracy. (s. 123)				
VI. PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.2 (aktualnie PI 9b)					
Rozstrzygnięcie w zakresie możliwości zastosowania w danym Priorytecie Inwestycyjnym instrumentów finansowych					
1.	Dotychczasowe konkursy wskazują na dużą bardzo dużą aktywność samorządów i innych podmiotów. Występuje duże przywiązanie do dotacji i w związku z tym można oczekiwać stagnacji gospodarczej na obszarach zdegradowanych, mimo że w niektórych miastach zakładano realizację projektów z zakresu infrastruktury rekreacyjno-sportowej, podobnie pewien potencjał mają nie ujmowane w listach projektów działania w stosunku do obiektów o funkcjach turystycznych. We wskazanym zakresie może występować zwiększone zapotrzebowanie na kapitał. (s. 137-139)	Wprowadzenie IF w PI 9.2. (s. 139)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona
				Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na:	II kw. 2015r.
				• poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu	

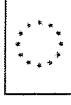
					na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykają te same ograniczenia
					• bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”,
					• rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także

					zasad oceny wniosków i kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia	zasad oceny wniosków i kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia
					• dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y,	• dodatkowym elementem utrudniającym wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słusznym wspieraniem, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym

				realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efekt społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. zastosowanie inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów
--	--	--	--	--

					finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego Pl.	
Typy projektów, w których w danym Priorycie Inwestycyjnym należy zastosować instrumenty finansowej						
2.	W projekcie RPO wymienione zostały przykładowe typy kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie mają potencjał oddziaływania społecznego, a każdy z nich (i wszystkie łącznie) może być elementem projektu dochodowego, zwłaszcza jeśli projekty mają dotyczyć wszystkich aspektów rewitalizacji (czyli także ożywienia gospodarczego obszarów zdegradowanych). (s. 139)	Wsparciem wykorzystaniem IF powinny być objęte kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji, ze szczególnym naciskiem na: 1) oddziaływanie społeczne, od którego jakości powinien zależać stopień preferencyjności pożyczki, 2) dochodowość ze względu na możliwość późniejszej spłaty zadłużenia. (s. 139)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona Wsparcie w formie nieco zblizonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na: • poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących	II kw. 2015r.

				ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i
--	--	--	--	--

					jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia	• dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y,	• dodatkowym elementem utrudniającym wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słuszenie wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką
--	--	--	--	--	--	--	--

				wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efektem społecznym, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. zastosowanie inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na
--	--	--	--	---

					obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	
Procent alokacji jaki w danym Priorycie należy przeznaczyć na instrumenty finansowe						
3.	Doświadczenia regionów inicjatywę wdrażających JESSICA pokazują, że przeznaczenie na preferencyjne pożyczki całej kwoty alokacji przeznaczonej na działania rewitalizacyjne eliminuje szanse na pozyskanie środków przez projekty niefinansowane, a w województwie podkarpackim nadal występuje wysoka podaż takich projektów. (s. 140)	Kapitał na pożyczki to alokacja na PI 9.2. w części bez ZIT/MOF bez części wyodrębnionej na OSI (16,3 mln euro) – założenie wynika ze sztywnego katalogu projektu w części ZIT/MOF, a więc braku możliwości dowolnego wyboru projektów, oraz ze względu na nagromadzenie zjawisk kryzysowych w OSI, które predestynują wskazane powiaty do wsparcia dotacyjnego (jasielskim strzyżowski, brzozowski, przemyski, ziemski, leski, bieszczadzki, niżański, lubaczowski, kolbuszowski, leżajski, przeworski). Podmioty z OSI powinny mieć możliwość korzystania z preferencyjnych pożyczek, jednak pierwszeństwo na tych obszarach powinny	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona	II kw. 2015r.
					Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na:	• poważne ograniczenia w korzystaniu

	mieć dotacje. Dla obszarów innych niż OSI oraz MOF – tylko wsparcie IF. (s. 140)			z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykają te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone przepisami prawa bankowego i wytycznymi
--	--	--	--	--

				Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym wdrażanie Inicjatywy były problemy ze służnie
--	--	--	--	---

					wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy województwie podkarpackim wykazujące
--	--	--	--	--	--

					wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	
Warunki na jakich instrumenty finansowe powinny być oferowane (grupy docelowe, kwota pożyczki, zabezpieczenia, czas na jaki wsparcie jest udzielane etc.)						
4.	<u>Grupa docelowa:</u> Analiza grup docelowych wskazuje na brak potrzeby eliminacji określonych typów podmiotów, chociaż można założyć preferowanie pożyczek dla spółek komunalnych i podmiotów prywatnych, aby stymulować postawy zgodne z logiką interwencji. Potrzebne jest także rozszerzenie kwalifikowalności na przedsiębiorstwa inne niż tylko podmioty wykonujące zadania użyteczności publicznej na zlecenie JST/związku komunalnego oraz spółki prawa handlowego, w których JST/związek komunalny/SP samodzielnie lub łącznie posiadają większość udziałów lub akcji. Doświadczenia regionów wdrażających	Zastosowanie IF dla wszystkich typów odbiorców wsparcia wskazanych w projekcie RPO WP Włączenie do katalogu grup docelowych przedsiębiorców. (s. 140)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Wprowadzenie odpowiednich zapisów do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WP 2014-2020.	Rekomendacja odrzucona	II kw. 2015r.
					Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na:	

inicjatywę JESSICA pokazują, że przedsiębiorstwa (a zwłaszcza celowe spółki projektowe) są istotnym elementem strony popytowej w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. (s. 140)			• poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone
--	--	--	--

				przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym
--	--	--	--	---

				wdrażanie Inicjatywy były problemy ze służnie wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. zastosowanie inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy
--	--	--	--	--

5.	<u>Max wartość pożyczki:</u> Doświadczenia wskazują na bardzo dużą rozpiętość wnioskowanych kwot pożyczek (od 90 tys. do 72 mln zł). (s. 140-141)	Nie należy formułować ograniczeń co do minimalnej i maksymalnej wysokości pożyczek, a wynikające z badań rozdrobnienie projektów powinno skłaniać do stymulowania dochodzenia do projektów kompletnych w czasie szkoleń i doradztwa. (s. 140-141)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	1) Sformułowanie zapisów w dokumentacji przetargowej w procedurze wyboru pośrednika finansowego zarządzającego funduszem pożyczkowym dotyczących: - wymogów w odniesieniu do strategii inwestycyjnej w zakresie wysokości udzielanych pożyczek, - wymogu prowadzenia spotkań terenowych i warsztatów z potencjalnymi odbiorcami wsparcia. 2) Sformułowanie zapisów o braku ograniczenia wysokości pożyczki w „Zasadach udzielania pożyczek”.	województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	IV kw. 2015r. - przed przejęciem wadzenia naboru w
----	--	--	---	---	--	---

				• poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone
--	--	--	--	--

					przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym
--	--	--	--	--	---

				wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słuszenie wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efektem społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. zastosowanie inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy
--	--	--	--	--

					województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	
6.	<u>Oprocentowanie</u> Oprocentowanie w inicjatywie JESSICA było globalnie bardzo niskie, co wykluczało z dofinansowania część bardziej dochodowych projektów. (s. 141)	Ponieważ wysokość oprocentowania rynkowego kształtuje się na poziomie 10-14%, można rozważyć oprocentowanie preferencyjne na poziomie maksymalnie 7% z obniżeniem w zależności od komponentu społecznego wyznaczonego na zasadach analogicznych, jak w projektach w ramach inicjatywy JESSICA. Konieczne jest sformułowanie strategii inwestycyjnej w stosunku do całego portfela, nie zaś w stosunku do pojedynczych projektów. Dzięki temu będzie można wspierać projekty o bardzo niskiej, wręcz marginalnej dochodowości,	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Sformułowanie zapisów w dokumentacji przetargowej w procedurze wyboru pośrednika finansowego zarządzającego funduszem pożyczkowym dotyczących wymogów w odniesieniu do strategii inwestycyjnej w zakresie kształtowania portfela projektów i restrykcyjnego podejścia do egzekwowania jakości komponentu społecznego.	Rekomendacja odrzucona Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na:	-

	wykorzystując potencjał dochodowy projektów zbliżających się do granicy opłacalności dla projektów komercyjnych. (s. 141)		• poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone	
--	---	--	--	--

				przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełniające komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym
--	--	--	--	---

				wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słusznie wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efektem społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. zastosowanie inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy
--	--	--	--	---

					województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	
7.	Zabezpieczenia: Dotychczasowe zabezpieczeń (weksel in blanco i dodatkowe zabezpieczenia w razie potrzeby) sprawdziły się, zwłaszcza elastyczność w doborze formy zabezpieczenia w zależności od specyfiki projektu miejskiego i formy uzyskiwania przychodów przez inwestora (np. NGO). (s. 141)	Konstrukcja zabezpieczenia spłaty pożyczki powinna być zbliżona do zastosowanej w inicjatywie JESSICA, tj. jako podstawowe zabezpieczenie powinien być traktowany weksel in blanco inwestora, przy czym ze względu na potrzebę zmniejszenia ograniczeń dostępu dla różnych typów podmiotów należy każdorazowo dopasować typ zabezpieczenia do specyfiki kompletnego projektu rewitalizacyjnego. (s. 141)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	1) Sformułowanie zapisów w dokumentacji przetargowej w procedurze wyboru pośrednika finansowego zarządzającego funduszem pożyczkowym dotyczących wymogów w odniesieniu do strategii inwestycyjnej w zakresie egzekwowania zabezpieczeń. 2) Sformułowanie zapisów dotyczących zabezpieczenia pożyczki w „Zasadach udzielania pożyczek”.	Rekomendacja odrzucona Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na:	IV kw. 2015r. - przed przeprawieniem naboru w

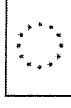
				• poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone
--	--	--	--	--

				przepisami i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełnianie komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym
--	--	--	--	--

				wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słusznie wspieranym, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające efekt społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy w
--	--	--	--	--

					województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	IV kw. 2015r. - przed przeprawadzeniem naboru w
8.	<u>Okres spłaty/karencji</u> Projekty miejskie, realizowane przy wsparciu środkami inicjatywy JESSICA, mimo pewnego poziomu dochodowości, wymagały rozłożenia spłaty na długi okres czasu. Większość projektów korzystała z maksymalnego okresu spłaty. Przychody często nie były możliwe do uzyskania w wysokości umożliwiającej spłatę kapitału od razu po zakończeniu fazy inwestycyjnej projektu miejskiego. (s. 141)	Należy dopuścić okres spłaty do 15 lat. Karencja powinna wynosić 2 do 4 lat, przynajmniej na czas fazy inwestycyjnej. (s. 141)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	1) Sformułowanie zapisów w dokumentacji przetargowej w procedurze wyboru pośrednika finansowego zarządzającego funduszem pożyczkowym dotyczących wymogów w odniesieniu do strategii inwestycyjnej w zakresie okresu spłaty. 2) Sformułowanie zapisów dotyczących okresu spłaty i karencji pożyczki w „Zasadach udzielania pożyczek”.	Rekomendacja odrzucona Wsparcie w formie nieco zbliżonej do proponowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b było oferowane w niektórych regionach Polski w formie zwrotnej w ramach Inicjatywy Jessica (podkreślić należy, iż Jessica nie była do tej pory realizowana w województwie podkarpackim). Wnioski z doświadczeń z wdrażania Inicjatywy Jessica w Polsce na podstawie analizy przeprowadzonej przez Europejski Bank Inwestycyjny pod kątem okresu programowania 2014 – 2020, wskazują na:	

				• poważne ograniczenia w korzystaniu z finansowania zwrotnego, jakich doświadcza wiele samorządów, realizujących ambitne programy inwestycyjne, ze względu na ustawowe limity zadłużenia, zawężające potencjał dla tego typu finansowania. Instrumenty zwrotne ze środków europejskich napotykały te same ograniczenia • bardzo ograniczona paleta produktów finansowych oferowanych w ramach Jessica – 2007-2013 było oferowane tylko finansowanie dłużne, nie zaryzykowano zaś wprowadzenia szerszej palety produktów finansowych, w tym finansowania kapitałowego, czy też typu „mezzanine”, • rolę funduszy rozwoju obszarów miejskich pełniły w Polsce wyłącznie banki, które w niektórych przypadkach były ograniczone
--	--	--	--	--

				przepisami prawa bankowego i wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyło to w szczególności wielkości i jakości przyjmowanych zabezpieczeń, a także zasad oceny wniosków kredytowych i akceptowalnego poziomu ryzyka. W sytuacji, gdyby rolę FROM pełniła na przykład spółka prawa handlowego, nie będąca bankiem, z tego typu systemowymi ograniczeniami województwo podkarpackie nie miało doświadczenia • dość ograniczonego efektu mnożnikowego, ze względu na możliwość finansowania nawet do 75% kosztów kwalifikowanych – sposobem na rozwiązanie tego problemu miało być uzupełnianie komercyjne finansowanie, oferowane przez FROM-y, • dodatkowym elementem utrudniającym
--	--	--	--	--

				wdrażanie Inicjatywy były problemy ze słusznymi, ale pozostającym w pewnej sprzeczności z logiką wsparcia zwrotnego, efektem społecznym realizowanych inwestycji. Im większy okazywał się postulowany przez właściwe instytucje zarządzające społeczny, tym bardziej ryzykowne stawało się finansowanie tego typu projektu, ze względu na malejącą zdolność kredytową. W okresie programowania 2014 – 2020 znaczenie efektu społecznego ma kluczowe znaczenie. Dlatego, mając na uwadze powyższe, jak również warunki formalne i procedury wdrażania instrumentów finansowych typu Jessica, które z reguły dedykowane są dla dużych podmiotów o dobrej kondycji finansowej ww. inicjatywy w przypadku dużych projektów przez samorządy
--	--	--	--	--

					województwie podkarpackim wykazujące wysoki poziom zadłużenia nie sprawdziłyby się. Z powyższych powodów na obecnym etapie nie planuje się w ramach PI 9b wdrażania instrumentów finansowych. Nie jesteśmy bowiem w stanie wskazać projektów, które byłyby możliwe do finansowania w formie zwrotnej, a jednocześnie byłyby zgodne z wymogami stawianymi dla tego PI.	
VII. PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.8 (aktualnie PI 9v)						
Rozstrzygnięcie w zakresie możliwości zastosowania w danym Prioryecie Inwestycyjnym instrumentów finansowych						
1.	Potencjał podmiotów ekonomii społecznej do zaciągania zobowiązań jest minimalny. Zgodnie z danymi GUS dotyczącymi trzeciego sektora przeciętne przychody polskich organizacji pożytku publicznego (w tym przedsiębiorstw społecznych) to mniej niż 1 tys. zł. 3. Zainteresowanie podkarpackich organizacji społecznych instrumentem pożyczkowym byłoby niewielkie- zaledwie 10% podmiotów ekonomii społecznej zadeklarowało, że sfinansowało którykolwiek z wydatków poniesionych w 2013 roku z pożyczki lub kredytu.	W Prioryecie inwestycyjnym 9.8 powinny być zastosowane wyłącznie instrumenty dotacyjne. (s.150-151)	Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020	Utrzymanie obecnych zapisów Programu.	Rekomendacja wdrożona.	I kw. 2015 r.

	W Programie Operacyjnym Wiedza, Edukacja, Rozwój planowane jest wykorzystanie instrumentów finansowych na rzecz rozwoju i wzrostu zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej, w tym w przedsiębiorstwach społecznych tym samym nie ma potrzeby by taki instrument funkcjonował równoległe na poziomie regionalnym. (s.150-151)				
--	---	--	--	--	--

Część C - rekomendacje horyzontalne

Lp.	Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: Stan wdrożenia	Termin realizacji
-	-	-	-	-	-	-

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Wojciech Buczak